

VARER SVENSKE!

UNDER legislaturperioden 1933—1936 diskuterades mycket tanken på en undantagslagstiftning mot samhällsupplösande partier. Vid denna tid hade det ena landet efter det andra reagerat mot att tolerera politiska sammanslutningar, som öppet förklarade sig eftersträva att omstörta samhällsordningen, till nöds med våldsamma medel. En alltför stor flathet mot revoltens predikare kunde, ansågo många, uppfattas såsom en missriktad frihetssyn; snarast borde det visa samhällets inre styrka, om den kompakta majoritet, som hyllade ett folkligt styrelsesätt och tron på en av folkmeningens förändringar betingad demokratiskt fredlig utveckling, resolut utsöndrade från politiska rättigheter de personer och grupper, vilkas idévärld var det revolutionära våldets. Med stöd av en kommittéutredning framlades vid 1936 års riksdag motionsledes förslag till en lagstiftning mot samhällsfientlig verksamhet, vilken skulle ge domstolarna rätt att upplösa samhällsfientliga partier. Det är välbekant, att dessa förslag i första lagutskottet samlade alla de borgerliga rösterna — och de borgerliga ägde ännu vid denna tid majoritet i bägge kamrarna — men att socialdemokraterna och kommunisterna tack vare några bondeförbundares hjälp i andra kammaren sent en vårnatt och efter en häftig debatt lyckades fälla dem. Majoritetens skäl voro de kända och ofta upprepade: upplysning är bättre än (tvångs)upplösning; till demokratin hör obegränsad opinions- och föreningsrätt; kommunismen och nazismen i landet vore alltför puerila och ofarliga för att behövas hedras med tvångslagar. Betecknande var, att statsminister Hansson, som tidigare tycktes anse en beredskapslagstiftning mot den svenska nazismen måhända nödig, efter dess snart uppenbarade fiasko fann en även kommunismen drabbande lagstiftning obehövlig.

Den dåvarande diskussionen rörde sig med begreppet samhällsfientlig verksamhet. För de borgerliga tedde det sig icke som något med demokrati oförenligt att göra processen kort med antidemokratiska partier. Men många arbetare skulle, trots att kommunismen för dem ter sig som ett odrägligt samhällsont eller den svenska nationalsocialismen som en vederstygglighet, lika ostri-

digt anse ett tvångsingripande mot dessa politiska organisationer som ett avsteg från den demokratiska opinionsfrihetens väg. Begreppet samhällsfientlighet skulle, hävdades det särskilt, kunna utläggas subjektivt: samtidigt dom över en ny rörelse behövde ej vara identisk med framtidens. Även de, som icke dela denna uppfattning, måste besinna det faktum, att densamma sannolikt är outrotlig hos det parti, som f. n. behärskar majoriteten i andra kammaren och snart övertar majoriteten i första kammaren (när vi säga blott sannolikt, tänka vi på den finska »arbetare- och bonderegeringens» sedermera visserligen av domstolen avvisade försök i december att med stöd av de s. k. Lappolagarna tvångslikvidera I. K. L.; det är tänkbart, att denna ansats kan vara symptomatisk även för en begynnande sinnesändring hos andra nordiska arbetarpartier).

Svensk opinion har funnit skrängheten, förljugenheten, pietetslösheten och manin att skapa social oro hos kommunismen vederbörlig. I tillämpliga delar kan detsamma sägas om reaktionen mot den i all sin plagiering andefattiga svenska nazismen. Där emot har den omständigheten, att vederbörliga grupper framträtt med ultraradikala åsikter, icke primärt betingat reaktionen. Höger- och vänsterradikalism komma alltid att finnas och ingå som ytterligheter i mentalitetsskalan. Nej, reaktionen har främst riktat sig mot skammen att i landet ha någon meningsriktning, som genom hela sin verksamhet uppträder som ett annat lands lakejer. Det ständiga lika utmanande som falska förhålligandet av Sovjetunionen, mottagandet av direktiv från Moskva, härbärgerandet av diverse Ex R, uniformeringen en gång i tiden i ryska blusar o. s. v. — tolererandet av allt detta måste för alla dem som oberoende av partiåskådning tänka och känna svenskt, te sig som en eftergivenhet och förödmjukelse. Och en beklämmande ovissetskänsla näres: hur många medlemmar av detta parti skola i farans stund, särskilt i händelse av en motsättning mellan Sverige och Sovjetunionen, känna större solidaritet med det egna landet än med den främmande makten? Arrangerandet av den kommunistiska segerfesten i Göteborg för några veckor sedan, då sovjetiseringen av stora delar av Polen glorifierades, var ett slag i ansiktet på svensk opinion — för att inte tala om brottet mot neutraliteten.

Om svenska nazistorganisationers män skulle ha underhållit liknande förbindelser med Tyskland som kommunisterna med

rådsrepubliken, blir domen över dem enahanda. Såvitt man kunnat förstå har dock det officiella Tyskland känt sig föga trakterat av bekantskap med de svenska nazistkretsarna.

I stället för att som rekvisit för upplösning uppställa samhällsfientlig verksamhet borde man överväga att uppställa ovärdiga och för landet skadliga internationella förbindelser. Det är denna väg, det till hela sin mentalitet demokratiska Frankrike under Daladiers regim gått, när det nyss — trots folkfronten! — ställt de kommunistiska organisationerna utanför lagen. Det vore med andra ord icke fråga om att kränka rätten att vara exempelvis ultraistisk radikal; de som på grundval av gamla demokratiska ideal ej kunna tänkas vilja medverka till att sätta åsiktsbildningen under majoritetens eller myndigheternas kontroll, skulle följaktligen ej behöva råka i konflikt med sina demokratiska grundprinciper. Men även den i anden starkaste demokrat måste vara harmsen över att konstitutionella rättigheter och laga skydd skola åtnjutas av dem, vilka i sin verksamhet uppehålla förbindelser med eller stå i beroende av en främmande stat. Att komma till rätta med dem är intet problem om demokrati: det är en fråga om försvarsberedskap, om samhällsmedlemmarnas neutralitet vid andra maktens konflikter och om deras obrottsliga solidaritet, ifall Sverige skulle indragas i krig. Ur denna synpunkt borde man icke behöva hysa större betänkligheter att samla den nationella opinionen i alla partier kring en extrakonstitutionell aktion, ju förr desto hellre, mot främmande maktens filialer, antingen genom ett direkt riksdagsbeslut om upplösning av dem eller genom att stifta en lag, som överlåter åt domstolarna att föreskriva upplösning. Det vore en renlighetsakt att just i dessa orostider från riks- och kommunalpolitiska uppdrag avskilja medlemmar tillhörande nationella organisationer, liksom att göra sig kvitt sådana anställda i offentlig tjänst, som bevisligen aktivt understött ett dylikt partis verksamhet. De ärliga och lojala elementen i en upplöst organisation skulle helt visst ändock snart finna en plats i andra meningsriktningar.

Det är skillnad på internationellt och internationellt. En ideell strävan att öka det kulturella utbytet med ett land vilket som helst kan givetvis icke falla under lagens dom. Och den internationalism, som socialdemokratien idkat, kan sakligt bedömt icke på något sätt utgöra ett prejudikat mot en tvångsaktion mot ett sådant parti som rysskommunismen. Även om enskildas uttalan-

den förr i tiden ibland varit tvetydiga och uppfattats som nationellt utmanande, har den socialdemokratiska internationalismen aldrig varit förankrad i något visst land eller ännu mindre ställt det svenska partiet under någon viss stats lydno; underlaget för denna internationalism har varit både respekt för varje land och en legitim strävan att förena arbetarmassorna i olika länder till praktisk samverkan om gemensamma mål.

Givetvis kan det möta svårigheter att fastställa, vad som är att anse som ovärdiga och för landet skadliga internationella förbindelser. Framför allt kan så bli fallet, om ett upplöst parti — på det sätt, som nu skett i Frankrike — ömsar skinn, d. v. s. försöker uppträda i ett nytt namns förklädnad. Detta problem kan dock icke behöva vara stort svårare än att i andra fall dra gränsen mellan laglighet och olaglighet; och svårigheten att genomföra hygieniska bud kan ej få utgöra ett hinder för påbudandet av hygieniska åtgärder. Intet parti, som har rent mjöl i påsen, behöver i våra dagars Sverige frukta lagen.

Det synes mycket väl görligt att genomföra ett dylikt ingripande utan att appellera till strafflagen. Aktionen borde kunna inskränkas till att diskvalificera personerna, i den mån de inneha offentliga uppdrag eller offentliga tjänster, liksom till förbud för partiet att utge tidningar, hålla möten och demonstrationer o. s. v. Sannolikt skulle detta vara tillräckligt för att göra deras verksamhet betydelselös, även om denna ännu någon tid skulle bedrivas underjordiskt. Man skulle därigenom slippa kriminalisera deras hittillsvarande politiska verksamhet och befrias från några martyrer. Huvudmotivet vore blott att politiskt sterilisera dem. Endast i den mån deras anhängare beträddes med rent landsförrädiska handlingar eller trots mot lagarna skulle de — i vanlig ordning — behöva dragas inför domstol.

Man kan vara förvissad om att eftervärlden kommer att finna våra rysskommunisters eller andras knekttjänst för ett främmande land lika fördömlig som vi se vissa frihetstida politikerns soldner-tjänst åt främmande beskickningar. Eftervärlden kommer säkerligen icke att begripa, varför vår tid visade hemmabolsjevikerna och deras vederlikar så stort överseende och så mycken genant flathet. Ingen önskar i dessa tider en strid om tanke- och opinionsfrihet. Ingen kan vilja önska en majoritetens åsiktsdiktatur. Men i ett hänseende kräver tiden obönhörligen en likriktning — alla partier måste vara nationella och svenska!